

Zygmunt Perz

"Personalismus in Philosophie und Theologie", Bernhard Häring, München-Freiburg im. Br. 1968 : [recenzja]

Collectanea Theologica 40/2, 187

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

do Boga. Autor posłużył się w opracowaniu metodą rozumowej interpretacji zjawiska człowieka. Język opracowania jest niestety trudny, styl zawily. Książka jednak warta zalecenia, ponieważ uwrażliwia na współczesny sposób ujmowania zagadnień. Tym samym umożliwia dialog ze współczesnością, z ludźmi, dla których obcy jest scholastyczny język dotychczasowej teologii.

Ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa

Bernhard HÄRING, *Personalismus in Philosophie und Theologie*, München — Freiburg im Br. 1968, Erich Wewel Verlag, s. 115.

B. Häring opublikował cykl prelekcji wygłoszonych w New York University. Cztery opracowania składające się na publikację zawierającą w zarysie całokształt poglądów tego znanego powszechnie teologa—moralisty. Umożliwiają w przejrzysty, zwięzły i zarazem przystępny sposób spojrzenie na podstawy poglądów teologicznomoralnych w duchu ujęcia personalistycznego.

Na wstępie autor szkicuje najbardziej typowe formy personalizmu: zogniskowanego wokół osoby własnego „ja” oraz personalizmu społecznego. Sam opowiada się po stronie personalizmu, który określa mianem *Ich-Du-Wir-Personalismus*. Streszcza się on w wzajemnych relacjach osobowych, ujawniających się w słowach oraz przejawach miłości (*Personalismus der Begegnung und Gemeinschaft in Wort und Liebe*). Jest to w ujęciu Häringa personalizm trójwymiarowy: stosunku do Boga, do innych ludzi i do siebie samego. Z punktu widzenia tak ujętego personalizmu autor naświetla zagadnienie prymatu miłości, niepowtarzalności osoby ludzkiej, cielesno-duchowej jedności człowieka, jego historyczności oraz otwartości na otaczający go świat. Häringowskie wydanie personalizmu nawiązuje wyraźnie do poglądów Heideggera, Schelera oraz Teilharda de Chardin.

W odniesieniu do zagadnienia religii i moralności naszkicowany personalizm przejawia się w chrystocentryzmie, postawie uwielbienia wobec Boga, solidarności oraz poczucia odpowiedzialności w współżyciu z innymi ludźmi.

Z zagadnieniem personalizmu wiąże się w sposób nierozdzielny problematyka sumienia oraz wolności. Tej sprawie Häring poświęcił w omawianej publikacji trzecią z kolei opracowanie. Zwraca on szczególną uwagę na dojrzałość sumienia i korzystania z wolności.

Niezmiernie ciekawe są rozważania autora na temat chrześcijańskiego egzystencjalizmu w świetle biblijnego pojęcia *kairos*. Häring przeciwstawia antropocentrycznej moralności, która wysuwa na pierwszy plan cnotę roztropności, moralność inspirowaną przez „wyczulenie” (*Wachsamkeit*) na zbawczą działalność Boga w historii ludzkości (por. s. 86—89). Punktem wyjścia jest w tym ujęciu Boży zamiar względem człowieka, odczytywany w określonym czasie. Odpowiedzią człowieka jest pójście za Chrystusem w kierunku Boga i ludzi. Häring zwraca uwagę, w jaki sposób moralność uwrażliwienia na głos Bożego czasu, który streszcza się w Jezusie Chrystusie, przeciwstawia się zarówno legalizmowi, jak i sytuacjonizmowi etycznemu. Chrześcijańskie ujęcie moralności po linii „złotego środka” jest zresztą zamienną cechą omawianej publikacji, która strona po stronie rozbudza zainteresowanie czytelnika.

Ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa

Wer ist das eigentlich — Gott? wydał Hans Jürgen Schultz, München 1969, Kösel-Verlag, s. 290.

Kim jest właściwie Bóg? Pytanie to zawsze mimo pozorów aktualne w myśli ludzkiej, powraca dziś ze zdwojoną siłą. Około niego koncentruje się